

שיבת תומכים

גליון יט • י"א ניסן ה'תשפ"ו

בטאון הווי ישיבת תומכי המימים נתניה

לימודי חול בליובאוויטש???

במכתב חריף כותב הרבי לגר"א סולובייציק, היום לפני ארבעים וארבע שנה: "צר לי מאד אשר אין בידי למלא הבקשות.. ותקותי חזקה שיבין כת"ר להמצב ולרוחי וידיני לכף זכות".

ציור: התמים יצחק שיחי גליצנשטיין

וארשה לעצמי להוסיף איחולי לבבי לטובה אשר האמהות של הילדים הנ"ל יסכימו מרצונם הטוב לחנך ילדיהם בחינוך דלימודי קודש ומתוך שמחה וטוב לבב, ומתן שכרן בצדן לראות רב נחת אמיתי מכאר"א מהן ברוחניות וגם בגשמיות. וכת"ר יבשר שמלכתחיי לא לה" צורך בויתור על מה שהוא, ואדרבה. ובפרט אשר האם, אשר בטבעה שהטביע בה הקב"ה דואגת גם למצב הגשמי של ילדי' רואה במוחש שחונך שלם מביא בפועל הטבה גם בגשמיות, ועוד יותר מהמשר ער.

מתוכן דחודש זה, אשר בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, יגאל כל אחד מאתנו בתוככי כלל אחב"י מכל ענינים של מיצר וגבול בעניני יהדות וכמו בהיותנו עוד בגלות מצרים שבעצם ימי החושך והאפלה – לכל בני ישראל ה' אור במושבותם, כן נראה אור באור ה' ובאור תורתו ומצוותיו.

בכבוד ובאיחולי הצלחה רבה בחינוך "בניך אלו הת" למידיים" דישיבתו ובאופן דמוסיף והולך ואור ומעלין בקודש.

הרה"ג ו"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי ציבור מלאכ" תו מלאכת שמים וכו' מוה"ר אהרן הלוי שליט"א סולובייציק,

שלום וברכה:

במענה למכ' כת"ר (בלי תאריך),

... ב. להכניס לתכנית ביה"ס דליובאוויטש לימוד די חול, אף שעד עתה ועתה בפרט החלטת ההנהלה היא שלא להכניס מחול אל הקודש.

ובהקדם אשר אף אמנם ישנם מוסדות ליובאוויטש אשר מפני תנאי המקום, ועוד ועיקר שבכמה מקומות קבלו לידם מוסד שכבר ה' קיים מכבר בתכנית כזו, נאלצו להמשיך באופן זה והספיקו רק להמעיט התכנית דלימודי חול, מטעמים מובנים.

לאידך גיסא, במקום שמשך זמן התכנית היא בלי לימודי חול, ובפרט שהיתה בזה החלטה ברורה – איך אפשר להסביר שתבוא הוראה מגבוה לשנות ההחלטה ולהכניס לימודי חול אל התכנית, ודוקא בתקופה האחרונה אשר התנועה לשלול לימודי חול במוסדות חינוך על טהרת הקודש הולכת ומתפשטת ומתגברת. ועוד וגם זה עיקר, הרי תו"מ ילמדו מזה בנין אב לכל שאר מוסדות חב"ד בכל מקום שהם, וכן יעשו, והתר צאות מובנות.

ובודאי ידוע לכת"ר הנהגת העולם בתקופתנו, ובפ"רט בארה"ב, שכיש מקום ללמוד קולא ולעשות מעשים לקולא על יסוד איזו עובדא או סברה שתה"ל, אין הסדר שבאים למרא דעובדא או לבעל הסברה ושואלים אותו האם הבנין אב בר סמכא הוא ויש להקל מיוסד עליו, או שנהפוך הוא, או עכ"פ צריך שקו"ט, אלא מיד פוסקים הלכה שבכל דברי חכמים הלכה כדברי המיקל, וכל או"א פוסק בעניניו במדינה זו, ובלשון המגילה מנער ועד זקן טף ונשים.

צר לי מאוד אשר אין בידי למלא הבקשות הנ"ל מסיבות שאינן תלויות בי כלל, ותקותי חזקה שיבין כת"ר להמצב ולרוחי וידיני לכף זכות.

הגאון הרב אהרן סולובייציק, נכדו של הגאון ר' חיים בריסקער (תרע"ז - תשס"ב), היה נחשב לדיד חב"ד. במשך השנים פעל רבות. עבור ביטול הגזירה האיומה של מידו יהודי. ביקר מספר פעמים אצל הרבי והיה מאלו שלא חששו להביע בפומבי את הערצתם לרבי ולליובאוויטש, למרות הרקע הליטאי שלו.

הרב סולובייציק התגורר בשיקגו (שם שימש כראש ישיבה). בשנת תשמ"ט הגיע במיוחד לניו יורק על מנת להשתתף בסיום הרמב"ם. "מצד כבודו של הרבי קיבלתי על עצמי לבוא עד הנה לסיום הרמב"ם למרות שהדבר קשור במסירות נפש". באותה הזדמנות אף שיתף את הקהל בכך שהוא עצמו לומד רמב"ם במסגרת התקנה של הרבי.

כל האמור חשוב מאד כדי לקבל רקע למכתב הרבי, היום, ראש חודש ניסן, לפני ארבעים וארבע שנה. מתברר שהגר"א סולובייציק פנה לרבי בהצעה שבבית ספר ליובאוויטש (כנראה כוונתו לבית ספר חב"ד בשיקאגו, שנפתח זמן קצר קודם לכן) ישלבו לימודי חול. שנים רבות שימש גאון זה בתפקיד מרכזי בישיבה אוניברסיטת בניו יורק וכנראה סבר שזהו שילוב נכון. הוא וודאי כתב לרבי ברוח של ידידות גדולה (וזמן לא רב קודם לכן, בי"ד שבט תש"מ, הוא הגיע יחד עם אחיו הגר"ד יוסף דוב, להתוועדות עם הרבי ב-770, ולביקור היה הד עצום).

המענה של הרבי, המתפרסם כאן, הנו חריף במיוחד. מסתבר שכן גם הרגיש הרבי, שלקראת סיום כתב: "צר לי מאד אשר אין בידי למלא הבקשות.. ותקותי חזקה שיבין כת"ר להמצב ולרוחי וידיני לכף זכות".

שלילת הדבר במכתב ברורה וחד משמעית: "במקום שמשך זמן התכנית היא בלי לימודי חול, ובפרט שהיתה בזה החלטה ברורה – איך אפשר להסביר שתבוא הוראה מגבוה לשנות ההחלטה ולהכניס לימודי חול אל התכנית..", וכן הלאה דברים נוקבים במיוחד.

לפניכם החלק הרלוונטי במכתב.

מלחמה אויף די ביינקל

מלחמה על "הכסא" נוסח תשפ"ו

מתוך דברים שנאמרו ע"י ראש הישיבה הרב משה אורנשטיין בהתוועדות הפתעה לרגל ר"ח אדר

משכילים, עובדים, למדנים, עסקנים. כולם עומדים ושותים בצמא כל הוראה ומוכנים אף למסור נפשם עליה. חיילי בית דוד זונחים את הבלי הזמן ומתמרסרים ללימוד תורתו של הרבי בהיקפים, בכמות ובאיכות, שלא היה כמוהם מיום היות חסידי חב"ד לעם.

בשנה זו מלאו כבר למעלה משלושים וחמש (!) שנות נשיאות הרבי ללא כל עוררין, ואם לדבר בשפת העוילים (מל' העלם והסתר), אזי הרבי כבר מבוגר מרוב רובם של החסידים, ומנהיג ביד רמה עדתו. מה מאיים רבש"ע על הכסא? איך זה מתיישב עם המציאות??

הדברים נאמרו בסערת רגשות בלתי רגילה. הייתה הרגשה שמנסים לערער את כסאו הק' של הרבי. האמנם יש משהו שהיה אז בכוחו לערער חלילה את יסודות נשיאות הרבי?? אולי הייתה הכ' וונה כלפי הרבי ריי"צ?? וכי אפשר להחזיר אחורה את המצב כלפי נשיאותו של הרבי ריי"צ??

בלי ספק, זה היה אז ונתר עד היום ביטוי שמיימי שאין לנו כלל הבנה בו.

אמרו חז"ל (ע"ז ה, ב): לא קאים איניש אדעתיה דרביה עד ארבעין שנין. כבר חלפו 40 שנה, ואכן פתאום בהיר לי כשמש, וכל הרוצה לחלוק, גיוונ טהרייט.

הביטוי הייחודי הזה "מלחמה אויף די ביינקל" שנאמר בסערה ובהתרגשות עצומה, כוון בעיקר לשנת תשפ"ו!!

הרבי ראה אז את כל אחד ואחד מאיתנו. כולנו מסורים לרבי ולענייניו. חיילים נאמנים. אני רואה אתכם ונפגש תכופות עם תמימים רבים, ויכולני

הייתה מלכות אדוננו בשיא תקפה. בשטורעם שלא היה כמוהו, לא רק מימי שנות תשי"א ואילך, כי אם מראשית נשיאותו ביד רמה של כ"ק אדמו"ר הזקן. מכל בחינה שרק נבטי. העולם עמד והשתאה אל מול מלכותו של הרבי שבכל משלה. לא היה מעולם דבר כזה. צבא חיילים אדיר שסר למשמעת כל תקנה ומבצע, ומסורים בלב ונפש לכל ענייני המלכות, "הכסא". הרבי כבר אז חולל את המהפכה המשמרת עותית הגדולה ביותר בעולם היהודי מאז ומעולם, ואפילו גדולי המתנגדים מכירים בגדולתו ואומרים בעל כרחם אמן.

היה איש בליעל אחד, שניסה לסחוב אחריו באותה תקופה את היהדות החרדית נגד הרבי ונתקל בחומה בצורה. הדברים הגיעו לידי כך שזמן קצר לאחר מכן הוא נאלץ להיפרד פוליטית ממפלגת האם, ואז התברר עוד יותר כוחו העצום של הרבי

הרבי בסך הכל כתב משפט בן שורה אחת, ועשרות אלפי חיילים יצאו לפעולה והביאו מהפך ודין נצח גדול!

בכל שכבות הציבור היהודי. הרבי בסך הכל כתב משפט בן שורה אחת, ועשרות אלפי חיילים יצאו לפעולה והביאו מהפך ודין נצח גדול (בחירות חש"ו תשמ"ט).

35 שנים ביד רמה

זה הכל מחוץ לחב"ד. בין החסידים עצמם? ביטול עצום, חוצה את כל הסוגים של חסידים;

למרות

שהדבר לא נאמר ע"י הרבי בפירוש בשיחות, רק בגן עדן העליון, ביחידות עם חברי אגודת חסידי חב"ד, אבל זה היה כנראה המשך פט המרעיש ביותר שריחף כעננה סמיכה בכל מהלך ימי המשפט:

"מלחמה אויף די ביינקל".

היו ביטויים רבים שהיו רוויי כאב פנימי ועמוק, אך הביטוי הזה היה כנראה הכואב והמפחיד מכולם.

תוקף מלכות אדוננו

יש מלחמה על נשיאותו של הרבי? יש חלילה מועמד אחר? (עפ"ל). וחוסר תשובות מניחות את הדעת לשאלה זו, רק הגביר את מימד השמיימיות של כל משפט הספרים.

היה ברור לכולם שהמשפט הוא הרבה יותר מאשר על הספרים.

כשאמרת "שמיימי", אתה כבר אינך צריך להסביר דבר. שמיימי. נקודה. מה אנחנו כבר מבינים.

אבל עדיין, בשלהי שנת תשמ"ה, תשמ"ו, תשמ"ז,

הרב שאול אליטוב בסיפור מאורעות מבית חיינו

הרב אקריש בהדרכה לתמימים כיצד לדבר ב'הקהלת קהילות'

לקבוע נחיצות: אף אחד מכם איננו נופל מאיתנו, התמימים של שנות הממ"ם, בהתקשרות ובביטול שהיו לנו בשנות האור. למעשה, אתם באמת הרבה הרבה יותר טובים.

אבל מאידך, בא "הצד השני" צועק שזה כבר יותר משלושים שנה מאז ג' תמוז, וממילא אף אחד לא מצפה שנהיה באותו רגש של התקשרות כפי שהיו חסידים בשנת תשכ"ו, שנהיה עם אותם רגשות אהבה לרבי שהיו לתמימים בתשל"ו.

אין כל חסרון חלילה "בכסא"

בא הרבי צועק מקירות ליבו: הוא בחיים ממש! ואדרבה, זה כבר יותר משלושים שנה, שמדי שנה בשנה הוא יותר חי ויותר פעיל ויותר מעורב בינינו. הרבי מעיד על עצמו שאינו יכול להתרכז ברש"י וברמב"ם, כאשר יש כזו אמירה בעולם. זהו תורף זעקתו של רבנו: "אסא איז א מלחמה אויף ביינקל".

לומר שהיום לא ניתן לפתח רגשות אהבה לרבי, מצד החוסר העצום זה כבר ל"ב שנים, פירושו של דבר חסרון "בכסא", ר"ל. זהו שקר גמור. אין כל חסרון "בכסא". ואדרבה, אומר הרבי, היום הוא יותר מעורב ויותר פעיל בינינו, ובטח ובטח שכל אחד יכול להתקשר ולאהוב את הרבי בדיוק, ואף יותר, מכפי שהיה בתשכ"ו או בתשמ"ו, כי באמת הוא בחיים.

כשם שאם חלילה מישוהו יעז לומר שישנו חלי-לה איזה שינוי במבצעי הק' או שינוי חלילה בבשרות הגאולה, הרי יהיה ברור לכולנו שזהו מלחמה "על הכסא", וכשם שאילו חלילה אינשי דלא מעלי יקחו את הרבי או את מוסדותיו הק' למשפט, בהיר לנו שזו "מלחמה אויף די ביינקל", באותה מידה ממש הוא בנוגע לכל מי שעולה במחשבתו וק"ו בדיבורו, שבנוגע לקשר הפנימי של כל חסיד וחסיד (ובמיוחד תמימים), חל איזה שהוא שינוי חלילה, זהו "מלחמה אויף די ביינקל" נוסח תשפ"ו!!! כאילו אומר שיש בתשפ"ו חסרון "בכסא" ר"ל.

כשבחור מחליט שהוא אינו נלחם ואינו "עובד" לפתח רגשות של אהבה והתקשרות אמיתיים, והוא נכון להסתפק בקיום הוראותיו וכו', אף שקיום ההוראות הוא כמובן דבר נפלא, אזי בכך הוא משרת ר"ל את הצד שכנגד!

ידין נצח הכוונה שהרבי בחיים ממש, וניתן להתקשר אליו בחבלי עבותות אהבה! כוונת הדברים היא בפשטות:

כשם שתלמיד בתומכי תמימים בשנת תשמ"ב יכל לפתח ולגלות בליבו רגשי אהבה אמיתית לרבי, כך תלמיד בתומכי תמימים בשנת תשפ"ו יוכל. בלי כל ספק, ולמרות שעתה דורש הדבר יותר יגיעה והתמסרות, מכפי שהיה נדרש עבור כך בשנת תשמ"ב, עם זאת, ע"י יגיעה, ובייחוד ע"י התמסרות ללימוד תורתו, זה אפשרי.

התמסרות פירושה גאור בפשטות: שקודם הלימוד מסירים לגמרי את כל העניינים שיכולים לבלבל. פורחיים את הרש"י עליו הרבי מדבר, ומתמסרים לגמרי

להבין במתינות. לעצור ולהבין מה החידוש של הרבי, איך הכל לפתע מאיר. איך הרבי מחדיר בנו אמונה פשוטה באמת התורה (ועל כך בהזדמנות אחרת). איך החג נעשה מואר. לימוד כזה סוף סוף יפעל. חייב לפעול. וכפתגם הידוע, אם לא בלחמנייה הראשונה, אזי בלחמנייה העשירית.

לומר שהיום לא ניתן לפתח רגשות אהבה לרבי, מצד החוסר העצום זה כבר ל"ב שנים, פירושו של דבר חסרון "בכסא", ר"ל. זהו שקר גמור

אהבה היא מילה גדולה, אבל במובן הפשוט של "משיכת הלב", הדבר שייך לכל אחד ואחד כפשוטו.

אין לאהבה מחיצות של זמן

השבוע הרבי אמר לנו בהיום יום (כ"ו שבט), שאהבה היא חוט המקשר בין חסידים; בין חסידים לרבי ובין רבי לחסידים. לאהבה זו אין מחיצות. היא למעלה מהגבלה של מקום וזמן.

ברור א"כ שריחוק הזמן מהתקופה שראינו את הרבי, לא יכול למנוע את גילוייה של אהבה זו. היא אהבה שלמעלה מהזמן. אין לה כל הגבלות.

זה בדיוק כמו שמישהו יעז לומר חלילה שישנו שינוי בבשרות הגאולה, או אילו חלילה אינשי דלא מעלי יקחו את הרבי או את מוסדותיו הק' למשפט, הרי בהיר לנו שזו "מלחמה אויף די ביינקל"

אבל תראו דבר מעניין. הרבי העיד שיש קשר בין הפתגמים (בהיום יום) לבין הפרשה שקוראים באותו יום בשיעורי חת"ת.

הנה באותו יום (כ"ו שבט תש"ג) קראו את החומש של יום שני לסדר משפטים.

הקשר נראה ברור ואף עם מסר בהיר.

ביום זה לומדים בחומש אודות דין רודף ובא במד חתרת.

התורה יוצאת מתוך נקודת הנחה שאם אדם חודר לביתך על מנת לגנוב, הוא לוקח בחשבון שאתה לא תעמוד מהצד כאשר גונבים אותך, ובוודאי תגן על רכושך בחירוף נפש, כך שהגנב בא עם כוונה להרוג. לכן יש לגנוב זה דין של "רודף" שמותר להרוג.

אבל "אם זרחה השמש עליי": ברור לך כשמש שאין סיכוי שהוא יהרוג אותך, אזי "דמים לו". אסור לך להרוג.

במסכת סנהדרין (עב, א-ב) מביאה הגמרא שתי דוגמאות למקרה בו "זרחה השמש עליי".

דוגמה אחת היא מאב שהגיע לגנוב מבנו, ובידוע שרחמי האב על הבן, אין כל אפשרות שהאב יהרוג את בנו.

השמש שלנו זורחת

הגמרא ממשיכה תכף עם דוגמה נוספת: "זאמר רב", כל מי שיגיע לביתי על מנת לגנוב, יש לו דין רודף ואהררה, לבד מרבי חניניא בר שלמיא (חילוקי הגירסאות מרתקים, אך אין כאן מקומם). לא משום שהוא צדיק (הרי הוא בא לגנוב), אלא משום שידוע לי שאהבתו אליי היא כאהבת ורחמים אב לבנו.

אולי יש כאן דוגמה מאלפת עד כמה אין לאהבה של חסיד לרבי גבולות ומחיצות. והיא אף מגיעה עד למטה מטה עד אין תכלית; גם אדם בשפל המדרגה שהולך לגנוב מרבו, גם הוא יכול לחוש אהבה עזה לרבי.

האם לחלק זה בפתגם הרבי 'בהיום יום', אין שייכות לחסידים שנולדו בשלושים וחמש שנים האחרונות חלילה?? צריך לדלג עליה? וודאי שלא! לאהבה זו, אין כאמור מחיצות והיא למעלה מהגבלת זמן ומקום.

"אם זרחה השמש עליי". שמשו של הרבי לא שקעה חלילה. אדרבה, מעולם היא לא זרחה בתוקף כה גדול כפי שהיא זורחת עתה בתשפ"ו!

בהשגחה פרטית ביום כ"ו שבט (ש.ו.) למדנו ברמב"ם (הלכות ת"ת פ"ג ה"א): "בשלושה כתרים נכתרו ישראל.. כתר מלכות וזה בו דוד שנאמר זרעו לער לם יהיה וכסאו כשמש נגדי". הא בהא תליא. "כסאו כשמש" (זרחה עליי), הולך "יד ביד" עם "זרעו לעולם". אין כל שינוי.

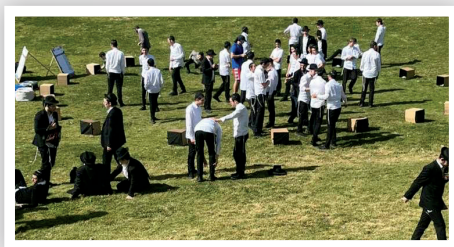
"געמוצעט אף טויט"

זה אולי המסר מפתגם ושיעור חומש זה: אין תירד צים. כל אחד יכול להגיע לאהבה את הרבי ברמה כזו או אחרת. צריך להתייגע על זה. ושווה להתייגע על זה כי אז החיים הם אחרים לחלוטין. חיים שיש בהם התקשרות פנימית.

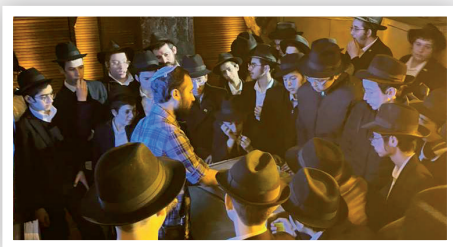
הרשב"ץ היה מקושר בחבלי עבותות אהבה לרבי הצמח צדק. הוא העיד על עצמו לאחר הסתלקות הצמח צדק: "איך האב זיך געמוצעט אף טויט" להתקשר לרבי המהר"ש. "התייגע עד מוות".

בוודאי לא היה מדובר על יגיעה רק כדי להיות 'מומושמע' לרבי מהר"ש, שכן, על כך אין צורך ביגיעה. בטח לא יגיעה עד מוות. הרשב"ץ דיבר וודאי על "התקשרות", במשמעות של להיות קשור בחבלי עבותות של אהבה. לכן היתה דרושה לו יגיעה, והוא אכן השיג זאת. "געמוצעט אף טויט".

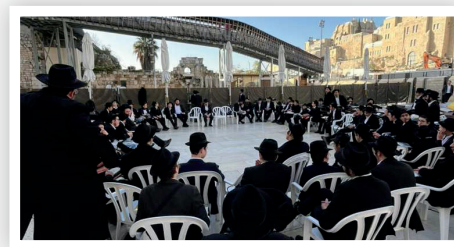
בואו נתייגע. לא עד מוות, אבל נתייגע. שנוכה ל"חיים שיש בהם" משמעות פנימית ואמיתית. חיים של אהבה. ואם צריך לכך יגיעה (וצריך), אזי גם זה ישנו. לחיים.

פעילות חווייתית בגן סאקר

סיור במנהרות הכותל

סדר ניגונים ברחבת הכותל המערבי

סאן קואל
והלא...

ניקולייב בתמונות

שתי פעמים, בהפרש של חמש שנים, הגיעה הישיבה לעיר הולדתו של הרבי בניקולייב. פעם ראשונה בשנת תשע"א ובפעם השנייה בשנת תשע"ו • לרגל יום הבהיר י"א ניסן הממשמש ובא עלינו ועכ"י לטובה, הננו להגיש לפניכם תמונות מניקולייב, העיר שזכתה שבה נולד מושיען של ישראל

בראשית המסע הוכרז על תחרות כתיבת יומן מסע. לפנינו מקבץ מתוך מספר יומנים שנכתבו ע"י תלמידי הישיבה, המצליחים להעביר את האווירה המיוחדת של **מסע בלתי שיגורתי**. הדפים שלהלן מובילים את הקורא אל ניקולייב של מעלה, ניקולייב החסידית. היומן הזוכה הוא של ה' **מנחם מענדל לנדא**. אך היומן שלפנינו הנו בעצם שילוב של שישה יומנים, כולם על טהרת המנדיס: המדריך האהוב **מנחם מענדל סט'גובסקי**, ה'ת' מנדי לנדא הזכר, ועוד ארבעה מענדל'ס: **שטיינמיץ**, **ריימון**, **חורושכין** ו**סולמון**. הסגנונות השונים נובעים מעובדה זו.

מיקום חתונת כ"ק רלוי"צ והרבנית חנה • תגלית היסטורית

"מהרה ישמע" במלואם החופה

בחצר הגביר

לקראת המסע נעשו מאמצים לאתר את מיקום הבית של הגביר ברייזובסקי, שבביתו נערכה חתונת הורי הרבי – רבי לוי יצחק והרבנית חנה. השלוחים הראשון הרב גוטליב והרב לנצ'נר (שאגב יוצאים מגדרם לארח אותנו בכבוד גדול), בשיתוף פעולה פורה עם עיריית ניקולייב, הגיעו אל המיקום המדוייק. יום שישי י"א סיוון הוא יום חתונתם. גם אז, בשנת תר"ס, תאריך זה חל ביום שישי.

והנה הגענו גם אנחנו. ביום שישי י"א סיוון, בשעה החמישית למקום החתונה... דיירי הבית נערכו לקראתנו מבעוד מועד. ניגנו את הד' בבות, אמרנו לחיים, בירכנו את החתן והכלה... ורקדנו ממושכות עם תזמורת מלווה.

י"ד ניגוני הרבי וניגונו של ר' לויק כמובן...

התור לכניסה ל"חדר הרבי"

הרבי, וכמובן לא שוכחים את ניגונו של ר' לויק. המחשבה כי בדל"ת אמות הללו, כבר נישא ניגון זה ברמה פעמיים רבות ע"י הרבי ואביו, מעבירה 'חשמל' אצל כולם. לא אשכח את הרגע בו כולנו עמדנו במעגל אחד, שכיסה את כל החצר, כתף אל כתף, בעיניים עצומות, עורגים 'צמאה לך נפשי'. אני חושב שעבור רבים מאיתנו היה זה רגע משמעותי ביותר. שמעתי את אחד החברים לוחש: לכאן הגיעו הששה מברקים של הרבי (הרש"ב) נ"ע בי"א ניסן ס"ב...

על מקום בו עמד ביתו של הרבי נבנה בניין חדש. אך השלית, הרב גוטליב, קיבל לידי חדר מהקבלן, שלפי ההשערה, דירת הרבי שכנה בדל"ת אמות שלה. לכל בחור ניתנה הזדמנות להיכנס לחדר ולשאת תפלה. 'חדר יחידות', קיבל החדר תכף את שמו. בזה אחר זה נכנסו הבחורים אל החדר, כאשר תמונת ענק של הרבי מקבלת את פניהם. אלו היו הרגעים הכי רציניים של המסע.

הבית ברח' מוסקובציה 69

את דלת החצר הפנימית פתחה בפנינו גויה שאמרה ששמעה עלינו בטלוויזיה המקומית. נכנסנו אל החצר. דרכה עבר הרבי מידי יום במשך למעלה מ-7 שנים. הרב אורנשטיין מספר על אפיזודה עליה שמע מר' בערל יוניק ע"ה ששמע מהרבנית, כי כאשר היה הרבי כבן שנתיים, אירע שאמו לא מצאה אותו בכל הבית. היא נכנסה לבהלה, משום שבאותה שעה צעדו ברחוב (מוסקובציה...) מהפכנים.. לאחר חיפושים מצאה הרבנית חנה את הרבי בן השנתיים, עומד במרפסת קטנטנת, שלא היו רגילים להיכנס אליה, וצועק בכל כוחו לעבר העוברים ושבים: 'רבלוציה!' (=מה= פיכה).. מי שיש לו אוזניים לשמוע, יכול עדיין לשמוע את זעקת הרבי מהדהדת כאן. והנה כאן בחצר הזו עמד העץ (עתה הוא איננו), עליו טיפס הרבי ובניגוד לחד בריז לא נפל, ובמענה לתמיהת אמו הסביר שמי שמסתכל כלפי מעלה אינו נופל.. הרב אורנשטיין מעורר על קדושת המקום, ועל הצורך בהכנה נפשית פנימית. אנו נכנסים מנגנים את כל ארבעה עשר הניגונים של הרבי, וכמובן לא שוכחים את ניגונו של ר' לויק. המחשבה כי בדל"ת אמות הללו, כבר נישא ניגון זה ברמה פעמיים רבות ע"י הרבי ואביו, מעבירה 'חשמל' אצל כולם. לא אשכח את הרגע בו כולנו עמדנו במעגל אחד, שכיסה את כל החצר, כתף אל כתף, בעיניים עצומות, עורגים 'צמאה לך נפשי'. אני חושב שעבור רבים מאיתנו היה זה רגע משמעותי ביותר. שמעתי את אחד החברים לוחש: לכאן הגיעו הששה מברקים של הרבי (הרש"ב) נ"ע בי"א ניסן ס"ב...

מסעות הישיבה בהתחקות אחרי הרבי ורבותינו נשיאנו

בית כנסת סב סבו של הרבי.

סב הרבי הרב אברהם דוד לאוואטו היה כאן רב 40 (!) שנה. פעם סיפר הרבי כי הרבי (הרש"ב) נ"ע חיבבו מאד, וכאשר ביקר פעם הרבי נ"ע ברומניא נובקה השכנה לניקולייב, ובזמנו כיהן שם הרב לאוואטו כרב, התקבל הרבי נ"ע בכבוד מלכים. בין השאר, שיחררו החסידיים את הסוסים מהמרכבה ונרתמו בגופם להוביל את המרכבה לכבודו..

ביהכ"ס, מהמפוארים ביותר שראינו, עבר התעללות קשה ע"י הקרמוניסטים שהפכו אותו למועדון ספורט ר"ל, והוא עתה בסכנת קריסה, אך למרות זאת עדיין אי אפשר להמעיט ביופיו המפעים.

לתפלה כאן יש משמעות מיוחדת עבורנו. בעל המחבר של 'סידור תורה אור' שמתוכו מקפיד הרבי תמיד להתפלל, הוא גם לא אחר מסב סבו של הרבי, הרב לאוואטו.

זה אולי כבר מאה שנה שלא נערכה כאן תפלה. התפללנו במקום תפלת מנחה של ערב שבת. דאגנו שזו תהיה תפלה חגיגית, ואף חזרנו שם על דברי תורתנו (שער הכולל ועוד). הרגשנו שבית כנסת חזר לחייו..

בית הכנסת מול בית הרבי.

אחת מהפתעות המסע.

המקום משמש כיום כתיאטרון ר"ל. מנהל התיאטרון, ואסכים לראשונה לארח את התמימים במקום.

התיאטרון שימש כבית כנסת מרכזי בניקולייב, יפה, גדול ומפואר ונסגר לפני כששנים שנה.

בית כנסת ממוקם ממש ממול בית הרבי ברחוב מוסקובציה 69, ממש מעבר לכביש, ור' ליויק היה נוהג להתפלל בו כנראה בימות החול, ומסתבר שגם הרבי התפלל בו.

מנהל התיאטרון חשש עד היום לתת ליהודים אישור כניסה, מחשש שהבית כנסת יחזור לבעליו.

התפללנו "בבית הכנסת" תפלת ערבית של מוצ"ש, ניגנו ניגונים (כמובן גם את ניגונו של ר' ליויק), והבית כנסת של ר' ליויק חזר רגע לחיים שתמיד היו בו עד שנת תרפ"ו.

מוסקובציה 69. תנש"א

באחת ההזדמנויות ששהינו בחצר בית הרבי, הפתיע הרב אורנשטיין עם ציור תמונת ממוסקובציה 69 של שנת תנש"א. מסתבר שבכל אופן אנו לא הקבוצה הראשונה ממש שהגיעה הנה.

באותה שנה שלח הרבי את הרב אורנשטיין עם הרב מאיר אשכנזי (רבה של 'כפר חב"ד') לעיר חרסון הסמוכה. ב"א ניסן הם נסעו עם עשרת תלמידי ישיבתם מחרסון לעבר ביתו של הרבי. לאכזבתם גילו כי הבית בשלבי הריסה מתקדמים. ראש העיר בזמנו היה אנטישמי אמיתי, חמן קצר לפני כן, כאשר שמעו שיהודים מתעניינים בבית זה, החל תכף בהריסתו.

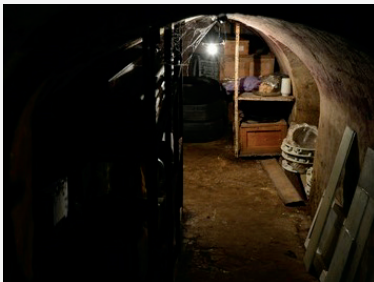
בתמונת נראה הרב אורנשטיין עומד בין ההריסות ונואם בפני החברה מחרסון. בתמונה אחרת (שלפנינו) מתפללים מנחה למרגלות הבית ההרוס. במשך שעה ארוכה 'לומדים' התל' את התמונות יחד עם הרב וולפא (עם החיות האופיינית לו), הולכים רצוא ושוב ומנסים להתחקות אחר כל פרט הנשקף מהתמונות, ולהשליכן על המראה העכשווי.

מרתף בית המרקחת • תגלית היסטורית

במרתף בית המרקחת הסתתרו הרבי עם הוריו בפרעות תרס"ו. הרבי, כפי שהרבנית סיפרה, עבר אז בין הילדים והרגיעם.

הנהלת בית המרקחת נעתרה לראשונה להכניס חסידיים למקום. המרתף אכן שוכן כשתי קומות מתחת לאדמה, והדרך אליו עוברת דרך מחילות... זה היה מאד מוחשי. התמימים חיפשו שם את עטיפות הסוכריות שהרבי חילק שם לפני 110 שנים בדיוק..

באורח שמיימי בית המרקחת (על מחילותיו) נותר על מקומו ואף משמש לשימוש דומה (ראה בהרחבה בגיליון 'שיח תמים' גיליון 20).

מחילות בית המרקחת

בשעה 5 הכריזה 'מפקדת' הקרון שלנו, על השכמה. ב-5:28 לפנות בוקר הגענו ב"ה בשלום לניקולייב. "כאן נולדה נשמתו הק' של הרבי. כאן ממש" מכריז הרב אורנשטיין בהתרגשות, ומגרש באחת את סימני השינה מפנינו.

בית הסב הרה"צ הרמ"ש • מקום הברית

בית מגורי הסבא ר' מאיר שלמה והרבנית רחל. בבית זה התקיים הברית של הרבי, הרבי גם, כעדותו, התגורר כאן מספר חודשים בילדותו.

צורתו החיצונית של הבית נשמרה. שופצה, אך נשמרה. כתף אל כתף עמדו כל התמימים במעגל ענק וניגנו בדביקות והתרגשות עלאית את ניגון הרועים, ה'וואלח' המפורסם של ר' מאיר שלמה. ההתרגשות הגיעה לשיאה. כבר זמן רב לא נשמעה בחצר של ר' מאיר שלמה ניגון געגועים זה..

הרב גוטליב מתאר את היחס המיוחד והאהב של ר' מאיר שלמה לחתנו ר' לוי'ק. הדברים הגיעו עד כדי כך, שכאשר שמע כי ר' לוי'ק חלה במחלה קשה, הניח את רגלו על כסא (כן, ממש בבית זה...), והחל לנגן בדביקות את ניגון ה'וואלח' הלזה. בסיום הניגון פקח את עיניו ואמר שאם נגזרה הגזירה על ר' לוי'ק, הוא מבקש להיות תמורתו..

הרב אורנשטיין מגלה שהדיבור הראשון שזכה לשמוע מפי הרבי, היה 'יתגדל ויתקדש שמייה רבא', בזאל הקטן, במנחה של כ"ג אלול (תשמ"ג), יום היא"צ של ר' מאיר שלמה.

איך שהוא נוצר קשר עם בעלי הבית בפנים. עד היום הם מעולם לא נתרצו להכניס אף אחד אל תוך הבית. הנס קרה. ה'וואלח' הפשיר ככל הנראה את הקרח, והם אפשרו לנו להיכנס לחצר הבית הפנימית. בהתחשב בגודל הבית שלפנינו, אין צורך בדמיון מפותח כדי להבין שהחצר הייתה מעורבת בברית או בסעודתה. הסלון קטן מהכיל מוזמנים רבים, ודאי שלחצר היה חלק בברית. ודאי עברו דרכה והסתובבו בה. אנו עומדים במר קום הברית. הרגיש לנו שאליהו הנביא לא עזב עדיין את הבית.

"אם אליהו הנביא מגיע בכל ברית. מי היו אורחי הברית אצל הרבי?" משתף הרב אורנשטיין את כולם במחשבותיו, "בטח כל רבותינו נשיאנו ופמליה של מעלה", והוא חוזר את דבר התר רה של ר' לוי'ק בברית, המקשר בין הברית ליום הולדתו שחל באותו היום, הדברים נאמרו כאן ממש. הרב וולפא חוזר על נקר דה מהמאמר 'אשרי תבחר ותקרב' שנאמר ע"י הנימול, בקשר לברית. ניגונו של ר' לוי'ק כמו פרוץ בלהט מאליו. כולם היו בהד תרגשות גדולה וקיבלו החלטות טובות.

פנים הבית

מנגנים את ה'וואלח'

סדר ניגונים נוסח ניקולייב.

מספר בניינים שוכנים זה לצד זה כמין מבווי. כל הבעלי מנגנים התגוררו כאן. ניקולייב התבר כה במיוחד בבעלי מנגנים מ'השורה הראשונה'. הסיידר ניגונים הזה הוקדש להם.

בסיידר זה 'כיכבו' האחים חריטונוב, האחים אלטהויז, ר' אשר מניקולייב, וכמובן סב הרבי, ר' מאיר שלמה, ועוד שלל ניגונים ששמש מעיד עליהם: ניגוני ניקולייב. גם ניגון הבינוני הינו מניי קולייב. אף מנגינות תפלה רבים, כמו טל יעסיס, אתה הבדלת (חוששני שבקטע תפלה הזה היינו נשמעים כמו מקהלת חזנים 'קית'..) ועוד רבים, מקורם בניקולייב.

הסיידר ניגונים התארך והתארך, עד שהוברר כי על מנת לנגן את כל ניגוני ניקולייב (כמעט ס' ניגונים שלם) שומה עלינו להגיע למסע נוסף..

תפס אותי ניגון ה'משינקא' (=מכונה), סיפור על א' האחים חריטונוב שהפסיד לשותפו בדין תורה אצל ר' מאיר שלמה, על מכונה. כששב לביתו 'התנגן' לו ניגון זה (מדהימה היכולת שלהם 'לדבר' ולהעביר מסר בשפה עדינה כניגון..). ב-2 התנועות הראשונות ניתן לשמוע את המרירות, ובאחרונה את הנחמה והרוגע (סוף כל סוף, הרי זהו רצון העליון..)

הכתובת החדשה של הישיבה

מאהל שזוהקם מיוחד עבורנו בחצר הרבי. זו היא מענתה כתובתה החדשה של הישיבה: מוסקוביציה 69, ניקולייב. הלא דבר הוא. הלימוד כאן הוא באופן אחר לגמרי. חיות אחרת. זה מרגיש ממש 770 בחגי תשרי. הנהלת הישיבה הוציאה חוברת מיוחדת לסדר חסידות וחוברת מיוחדת לסדרי נגלה. החוברת כוללת שיחות של הרבי בנגלה על מסכת פסחים. השיחות נלמדות בחיות מיוחדת. מידי יום מוסר כאן הרב אורנשטיין 'שיעור כללי', שכמו בכל שיעוריו, השיעור מוסד על תורתו של הרבי. כעת, בחצר הרבי, זה מקבל חן מיוחד. התמימים משתתפים בכלפול (נראה יותר מכפי הרגיל) בהתרגשות.

בהזדמנות אחרת, כשהתעכב על רש"י מסוים, סיפר כי למלמד שלו הייתה עז שמתרוצצת ליד החיידר, והתל' היו מביטים מפעם לפעם דרך החלון ועוקבים אחריה. ביום שישי כאשר אשת המלמד הייתה חולבת את העז כדי שיהיה לה חלב טרי לשבת קודש, הזדרו המלמד בלימוד כדי לעזור, ולא התעכב על רש"י זה..

את העץ לא מצאנו בחצר החיידר. מהמורות מאה השנים האחרונות כנראה לא פסחו גם עליו.. ולצערנו הגי' דול אף העז של המלמד, כבר לא הסתובבה שם..

העץ שברקע - המדובר בשיחת הרבי?

שערי החיידר'

מנחה בחצר החיידר'

צוריק אין חיידר אריין. לומדים בחיידר

בית נכסת דוד הרבי

מתיישבים להתפלל בביהכ"ס של הרב גוטליב. דודו של הרבי, הרב שמואל שניאורסון הי"ד שימש כאן כרב, וההשערה קרובה לזודאי שהרבי התפלל כאן פעמים רבות. בכלל ידוע כי הרבי רחש לדוד זה אהבה רבה.

עתה הדמיון פורה. היכן ישב. הבחורים שישבו בשולחן ב'מזרח', החלו לנוע באי נוחות. הרבי כנראה ישב כאן לצד סבו או אביו. מישוהו אחר טען שאם נשפוט לפי מקום מושבו של הרבי בבתי הכנסת שבי' פלעצל בפאריז, אז דווקא יש לחוש לשולחן בצד המערבי.. בקיצור, האפשרות שהרבי התפלל כאן את תפילותיו הראשונות העבירה 'חשמל' בין התמימים והייתה ניכרת התעוררות מיוחדת בתפלה.

מיום הולכי לחדר

במכתב הרבי לבן צבי מסביר הרבי מדוע אינו מכנהו בשם "נשיא", השמור למלך המשיח. בין היתר כותב לו הרבי: "מיום הלכתי לחדר ועוד קודם לזה, התחיל להתרקם בדמיוני ציור הגאולה השלימה.."

ביחד עם השלוחים שי' עמלנו להתחקות אחר הדרך שעשה הרבי בהלכו לחיידר. השתדלנו לעשות 'מעשה קור' ולצייר במחשבותינו ציור הגאולה העתידה.

הפסקה ל'דאטשע'

בית כנסת של הרמ"ש.

בית הכנסת של סב הרבי הרה"צ הרב מאיר שלמה ינר בסקי. "זכורני", התבטא פעם הרבי בהתועודות, "שבניקולייב היו שני בתי כנסת. חב"ד ושפיץ חב"ד..".

ביהכנ"ס של הרמ"ש היה ככל הנראה, ביהכנ"ס של השפיץ חב"ד. בביכנ"ס זה התפלל כמובן גם חתנו ר' לויק ונכדו הרבי.

"מה באמת הכוונה שפיץ חב"ד?"; מנסה אחד התמימים להבין. תמיד דיברו החסידים ביניהם, מסביר הרב גוטליב, שכאשר חסיד מקרמנצ'וג חוזר מהרבי, מבקשים החברים לשמוע דבר ראשון את החסידות ששמע אצל הרבי, ואילו כאשר ניקולייבער חסיד חוזר מהרבי, מבקשים החברים לדעת דבר ראשון מה שלומו של הרבי.. נראה לי שכולם עכשיו הבינו.

על רקע בית הכנסת שיחזר בפנינו הרב גוטליב, תיאור של שני דיני תורה שהיו אצל ר' מאיר שלמה, כפי ששמעם מעדי ראייה (שכבר אינם בחיים), ועוד עדויות מעניינות על אישיותם הדגולה שלו ושל חתנו הר"ר שמואל שניאורסון (אח ר' לויק). זה היה מרתק. בין סיפור לסיפור נתנו לדמיון שלנו דרוו, וראינו כיצד הרבי בגיל 3 (כולנו זוכרים היטב במהלך כל הביקור המיוחד שלנו את תמונת הרבי מגיל זה), צועד יד ביד עם אביו הרה"ק ר' לויק, או עם סבו הר"ר מאיר שלמה. פה הוא אומר עם סבו ברכות השחר.. כאן ממש במקום הקדוש הזה.

מקום הסבתא הרבנית רחל הי"ד.

הסבתא של הרבי. האמא של הרבנית חנה. שכנים החביאו אותה מעיני הנאצים ימ"ש, עד ששכנים אוקראיניים אחרים הלשינו. רכב גרמני צירף אותה לאלפי יהודי ניקולייב שהושלכו ונורו בבור אחים, סמוך לניקולייב. יום היא'צ שלה בכ"ד תשרי. ביום זה אומר הרבי קדיש.

הרבי כתב אודותיה: "כמה שבועות בסיום חדשי הקיץ – כמה שנים הייתי בניקולייב וטפלה בי זכר".

הרב וולפא אמר קדיש במקום וניגנו בהתרגשות רבה "אני מאמין".

'אי הריגה'. מקום קבורת הסבתא הי"ד

Yossi Blashnikov

שרת "אני מאמין"

על רקע בית המלון

כי בשמחה תצאו

בית הכנסת בחרסון

ציון הרה"צ ר' הלל מפאריטש.

חרסון שוכנת 50 דק' נסיעה מניקולייב.

הרב יוסף של' וולף, שליח הרבי לחרסון קיבל את פנינו במאור פנים, והוביל אותנו אל הציזון. הציזון אותר לפני כ-35 שנה. הרב וולף מראה לנו את הסימנים החרותים על העץ הסמוך, ממנו ניתן היה להגיע לממצא החשוב, שכאן טמון ר' הלל. בזמנו הרבי אף הגיח את נוסח המצבה. נכנסנו אל האוהל. פרקי תהילים. ניגוני דביקות של ר' הלל.

הרב וולפא נשא תפלה נרגשת עבור כל השלוחים ואנ"ש, והרב וולף ציין כי ר' הלל שימש כשליח הראשון של רבותינו נשיאנו. הרב וולף הכיר לנו את מוסדותיו המפוארים. בארוחת הצהריים במקום, שיתף הרב אורנשטיין את התמימים בשליחותו בעיר זו לפני 30 שנה בדיוק (הרבי כינה אותו ואת חברו 'חרסונער'ס'. אך על כך בהודמנות אחרת).

מנהיג העם היהודי

טקס קבלת פנים בחצר בית הרבי ברח' מוסקובציה 69. ההתרגשות עצומה. כאן הרבי נולד. אך אין הזמן גרמא עתה לפרוק את עצמת ההתרגשות. במקום המתונו אישים חשובים, כמו שר הדתות של המחוז, נציגת ראש העיר, וראשי הדתות השונות. כולם דיברו (הרב גוטליב תרגם) בהתרגשות (זה היה נראה כנה) על הזכות שנפלה בחלקם. כל כך הרבה שמענו על רדיפות החסידים במקום הזה, ועתה עומדים כאן בכירי ממשל ומקבלים אותנו כתמימים וחיילי הרבי, בכבוד מלכים..

טקס הקבלת פנים נערך לצד אנדרטת הנצחה מיוחדת. בצורה של ספר ענק בהוצאת קה"ת, כאשר מארבע צדדיו מופיעות כתוביות ב-4 שפות (עברית, אנגלית, רוסית ואוקראינית), בהם נאמר "לזיכרון נצח מנהיג העם היהודי". במהלך הטקס נשא גם הרב וולפא דברים נוגשים, בצטטו את הזוהר בשמות עה"פ איש מצרי: תמן איתילד, תמן נתגדל ותמן סליק נחורא עילאד". המשפט הזה הפך לאבן יסוד של המסע. זה שפך אור על המקום בו אנו זוכים לעמוד ברגע זה ממש.

היה משפט נוסף שנאמר ע"י הרב אורנשטיין, שחידד ועורר היטב את החברה: על משקל המשפט מצד הקליפה כי בבואו נולדה מדינת ישראל, ניתן לומר שכאן במוסקובציה 69 נולד ונרקם ציור הגאולה העתידה. "מיום הלכי לחדר ועוד קודם לכן נרקם במוחי ציור הגאולה העתידה". זה היה כאן. לא באנו לכאן, חזר ואמר עוד פעמים רבות, כהיסטוריונים, כ"א באמונה תמימה שכאן במקום הזה שבו הכול התחיל, זה המקום לשאוב בו כוחות חדשים ודלים של אמונה ועשייה ליציאה מהגלות הפנימית והכללית.

מהנעשה בישיבה

מבצע חסידות

בזמן חורף התקיים בישיבה מבצע שכלל שני תחומים:

1. דגש על דיוק בזמן ההגעה לסדר 'על הדקה'. המבצע נחל הצלחה רבה. רוב רובם של הבחורים הקפידו על שמירת הזמנים באופן נפלא, ונכחו בסדרים 'על הדקה'.

2. לימוד ליקוטי שיחות - בכל שבוע, לימוד מעמיק של שתי שיחות של הרבי על פרשת השבוע ומבחן עליהן.

בסיום המבצע הוגרלו 3 כרטיסי טיסה לרבי מה"מ. הזוכים: מ"מ בוקרב, י"י אמייתי וניסים דהאן.

סיום הרמב"ם

ברוב פאר והדר התקיים בישיבתנו מעמד סיום הרמב"ם. את המעמד כיבדו בהשתתפותם רבני הישיבה, שליח הרבי, רב הקהילה ויו"ר המוסדות הרב מנחם וילפא, הרב משה חיים לאו מרבני העיר והמשא המרכזי מאת הרב זושא הורביץ רב קהילת חסידים באלעד ומרבני מפעל 'שינא' אשר שיתף את התמימים במשך שעות ארוכות על זכרונותיו מביט חיינו ומוקני החסידים.

יישר כח למטה רמב"ם על סיועם בארגון ה"סיום".

הרב שלום שלמה שניאורסון - 100 שנה

ביום ז' שבט חל יום ההילולא ה-100 של הרב החסיד ר' שלום לשמה שניאורסון דודו של הרבי מה"מ (אח של רבי לוי יצחק). כמינו לעלות בו ביום על קברו. לומר תהילים וקדיש.

מבצע תורה

זה עתה תם שלב במבצע תורה שסחף את הישיבה בקול רעש גדול של ריתחא דאורייתא. המבצע מותאם לכל תלמיד בישיבה ומחולק לכמה מסלולים עם שיעורים יומיים לכל מסלול ויעד לימוד שונה, על מנת לאפשר לכל בחור להיות שותף. ואכן, מעל 90% מכלל התלמידים נוטלים חלק במבצע.

תמים שבוחר ללמוד במסלול הגבוה ביותר, זוכה לסיים במשך השנה את כל מסכת בבא קמא!

פתיחת מבצע תורה ע"י רבני הישיבה ובהשתתפות השלוחים הרב צבי וילהלם והרב אשר רבינוביץ

ציר: התמונה יצרה שלישי ציטוטין

חשיפה

הרב גוטליב הביא אל התמימים חוקר גוי שהביא עימו מסמכים אותנטיים מפנקסי הקהילה: תעודות הלידה של הרבי ואחיו ר' ישראל אריה לייב ור' דובער.

תעודות לידה אלו שונות מכל מאות התעודות האחרות הארוחות ושמורות היטב בארכיוני הקהילה, בכך שאלו התעודות היחידות בהן מוזכר תואר לצד שם האב: איש נכבד לדורותיו. ראינו גם כתובות מקוריות עליהן חתום דוד הרבי, הר"ש שניאורסון.

הרבי מסתפק בקשר ליום הולדת אחיו ר' ישראל אריה לייב. לפי תעודת הלידה שנחשפה בפנינו עולה שיום הולדתו הוא ד' סיון, וישנה נקודה נוספת: מקובל לומר שהרבי ומשפחתו עברו ליקטרינוסלב לאחר חג הפסח תרס"ט. אך מהתעודה האמורה ברור שהוא נולד בד' סיון תרס"ט בניקולייב. סביר א"כ להניח שאת (עכ"פ רוב) קיץ תרס"ט עשו הרבי ומשפחתו בניקולייב.

שאל את המשפיע

נערך ע"י הרב מנחם מענדל שי' ריזל

הרב שמואל פיש שי', משפיע בישיבה, בסדר ניגונים

שאלה

מדוע ישנו דגש בכלל ובפרט בישיבה לשמוע רק ניגוני חב"ד ולא שירים אחרים אפילו אותם המושרים על פסוקים וכדו' ומהו המכוון בעריכת סדרי ניגונים הלוקחים זמן מסדרי הלימוד?

תשובה

הניגונים הם אחד היסודות העיקריים בדרכי החסידות ובדברי ימי חב"ד. דרך הניגונים אנו "מדברים" את השפה של הרגש והנשמה, ומכיוון שזה עניין של חיבור הנשמה חשוב מאוד שהמקור של מה שמנגנים יבוא מקדושה. לכן מקפידים על ניגוני חב"ד בדיוק. כי המיוחד שבהם הוא שהם חוברו על ידי הרביים ויש להם שורש רוחני גבוה, או על ידי חסידים שהיו עובדי ה' וחיברו אותם מתוך עבודת התפילה וכדו'.

כיוון שמדובר בניגוני קדושה, מי שמנגן את הניגונים האלו מתחבר גם לקדושה ולאווירה תנועת נפש של מחברי הניגון. אם כן, משום שהניגון הוא כל כך חשוב בעולמה של חסידות חב"ד, חשוב לדעת לנגן אותו כמו במקור – עם אותה התעוררות ועם דיוקים שמיחדים לכל ניגון וניגון.

חשוב שיהיה בהם הסדר והדיוק, ובנקודות מסוימות גם הסגנון וכו'.

ולכן נוצר 'סדר ניגונים'. הוא נועד ללמד ניגונים בצורה מסודרת ונכונה ולתת הזדמנות לבחור לשמוע, להתחבר ולהקשיב לניגון. וכאן ראוי לעורר את התמימים, לימוד חסידות והשלמות שיעורי הלימוד היומיים הם כמוזן חשובים מאוד, אבל לכל זמן ועת. היות זמן סדרי הניגונים נקבע כזמן שמוקדש להם – לדעת טוב ונכון כיצד לנגן ואיך לנגן, כדאי שהזמן החשוב שהוקדש להם יישאר רק שלהם. החשיבות של הזמן הזה קשורה לעבודת ה' של יהודי. צריך להיות מונח בזמן הזה, עם הניגונים, כדי לדעת לנגן נכון. זה נוגע לכל תמים הן לתקופת לימודי בישיבה והן לאורך ימים ושנים טובות בעז"ה.

האם רואים השפעה מהניגון? כמו כל דבר בחסידות, ההשפעה היא לא ברגע אחד אלא היא השפעה לאורך זמן. וכשתמיים או חסיד שמרגיל עצמו להשתקע בזה, ובוה הוא נהנה, זה משנה את כל המחשבה, דיבור ומעשה שלו. זה יכול אפילו לרסן או לבטל את התאוות שלו. זה לחלוטין מסייע בעבודת ה'.

בוגר לרגע

ראינו: התמימים מנחם מענדל הלוי שי' שטרנפלד ושלמה בנימין הלוי שי' הורביץ

הרב ישכר שלמה הלוי וולפא בוגר הישיבה ואב לשני תמימים הלומדים בישיבה

ספר על עצמך כיום / זוכה לעסוק בשליחות הרבי בקרית גת, לפעול עם ילדי ישראל בגנים ובתי ספר הכלליים, להחדיר בהם אמונה, חיות ושמחה.

ימי בראשית / ראשית, זכות וחובה נעימה עבורי להזכיר בזה את אבי מורי שי' שליח הרבי לנתניה מזה כיוכל שנים, שיום את הקמת הישיבה הוכה להגשים את החלום בפועל ונתן נפשו עלי. אני מזכר בתשעה באב תשנ"ד, כששכרו את המבנה הראשון לישיבה ברח' עמק חפר והיו צריכים לתת מקדמה ולהבטיח את תשלום השכירות לשנה הראשונה וכמובן כסף מנגל. מיד אחרי איכה אבי התיישב ופתח בסבב טלפונים לאנ"ש וידידים וכך עבר כל הת"ב עד שהצליח להשיג את כל הסכום. גם כשהחלה הישיבה, היינו זוכים לביקורים לא רק בזואל, אלא בחדרים השכם בבוקר כשאבי נכנס ומעיר אותנו בחיות לסדר חסידות בוקר.

שנים שלמדת בישיבה / זכיתי להימנות כתלמיד בשנותי הראשונות של הישיבה בשנים תשנ"ה – נ"ז. למדנו אז בוילה ברחוב עמק חפר 74 מספר מצומצם של בחורים, היינו הולכים רבות לבתיהם של הרבנים והאווירה הייתה מאוד ביתית ומשפחתית. ההתועדויות בישיבה היו בקומת המרתף של הוילה. והיו הרבה התועדויות. הרבה כוחות הושקעו שם והייתה להם השפעה רבה עלינו. ה' זה מיד אחרי ג' תמוז. בחוץ שרר בלבול של העלם והסתר, אך בפנים חיינו באטמוספירה אחרת, של אלוקות בפשיטות ורבי בפשיטות. אני זוכר את הניגון יחי שפתח את ההתועדויות בשבת אחרי התפילה, לא כחידוש דבר או 'אמירה' מסוימת, אלא כתנועה פשוטה שלא שייך אחרת. צינור החיים. והלואי שהדברים ינחו בי כיום.

זיכרון מיוחד כבחור ישיבה / בחודש תשרי תשנ"ה נשארנו בישיבה עד ו' תשרי. אחרי חודש ראשון בישיבה ולפני שיצאנו הביתה לתקופה, הרב אורנשטיין התועד איתנו בארוכה כמדומני בשבת שובה והחזיר בנו את החשיבות של לימוד חסידות לפני התפילה, שלא יכול להיות שתהיה תפילה ללא לימוד חסידות. זוהי נקודה שחוקקה בי ובחבריי עד עצם היום הזה.

תניא בע"פ / כבר בשיעור א זכינו לסיים בע"פ לימוד כל ה"ב פרקים ובש"ב ובש"ג התקדמנו לפרקים הבאים. היו בחורים שהגיעו לפרקים כ, ל והלאה.

השקעה ומסירות / של צוות הישיבה אלינו. אציין כדוגמא את הרב אר" לייב כהן שהגיע אלינו בלילה אחרי הסדרים לחזור ולשנן איתנו דפי גמרא (לקראת מכתבים במסגרת מבצע ארצי של צא"ח מקיף ומייגע). אז קיבלנו זאת כמוזן מאלו. כיום אני מבין את גודל המאמץ וההשקעה הכרוכים בזה (שאכן פעלו פעולתם, כשתלמידי הישיבה שלנו הצליחו ב"ה ומילאו את שורות החתנים והסגנים הארציים).

זבנים שהחזירו לך בישיבה / הישיבה החזירה בנו את הקשר והתמסרות לרבי באופן עמוק מאוד. ומתחיל מהדברים הפשוטים והמוחשיים, אתן דוגמא קטנה (שכיום בשפע האדיר שיש יהיה קשה להבין אבל בזמנו כמעט ולא היו וידיאו של הרבי וכדו'), בתור ילדים היינו קמים לראות שידורים אבל זה היה לעיתים רחוקות. כשנכנסנו לישיבה הרב אורנשטיין היה לוקח אותנו אליו הביתה ומראה לנו וידיאו של הרבי (כמו "קטעים" של הנוכה וה' טבת תשמ"ו, לילות חורף תשנ"ב, התועדויות יו"ד שבט תשל"ב שיצא אז לראשונה), מעביר בינינו קונטרס שקיבל מידו הק' ומציג תמונה חדשה מהרבי, מה שקירב אותנו לחיות רבי בצורה מוחשית.

רבי בישיבה / כדאי להקדים שבשנים ההם לא היו ספרים של הרבי בהרחבה בכמות כפי שישנם היום, וילד ברמ"צ לא קיבל סט לקו"ש. כילדים למדנו את החבורות של מועיין חי שיצאור, ולקו"ש היה כספר החתום עבורנו. כשהגענו לישיבה נגלה בפנינו עולם חדש! לקו"ש (אני זוכר את המדריך ה' (הרב) שמואל סעידוב שהיה עומד בלילות ליד החדרים שלנו ועובר על ספרי לקו"ש החדשים מכריכה לכריכה (אז יצא חלק ל"ג). בשבתות החורף היינו לומדים איתו אחרי סעודת שבת, שיחה שלימה מלקו"ש ח"ל) התועדויות (ביקשו מאיתנו ללקט קטעים מהשיחות עבור גליונות שיח תמים שהחל לצאת אז, כך תוודענו לשיחות הבלתי מוגהות), ספר המאמרים מלוקט (בחורף תשנ"ה התחלנו ללמוד מאמרים מוגהים, ועדיין מנסר באזני קולו של הרב אורנשטיין שחזרה אני ונאווה ממאמר אך בגורל תשל"ה) הגדה של פסח (שלמדנו בישיבה בין פורים לפסח). כך יצקו בנו אהבה לתורתו הק' של הרבי.

הישיבה כיום / יש לי הזכות ששניים מילדיי שיחיו לומדים כעת בישיבה. וכשאני נכנס לישיבה מידי פעם להתועדויות וכדו' - לא נגע בה הצמצום. גם היום, אף שכבר עברו מעל 30 שנה ניכרת אותה אווירה ואתה הרוח של התקשרות והתמסרות לכל העניינים של הרבי.

מסר לתמימים הלומדים בישיבה / המשכו לחיות ולהתמסר בכל המובנים ועד למעשה בפועל. זה נוגע לכל המשך החיים בע"ה. כשנמצאים בישיבה זה הזמן לשאוב כוח לכל ההתמודדויות והאתגרים שצפים בהמשך. תצלו כל רגע!

ומאידך, אם חשבנו שזכרונות טובים ו"הרגשים" מהישיבה יספיקו לנו - באו אתגרי החיים ולימדו אותנו, שהישיבה היא הכנה טובה, אך בלי עבודה ויגיעה וקבלת עול אפשר ליפול מהר, וצריכים להתחיל ולהילחם כל בוקר מחדש וה' עוזר.

מאחל הצלחה לכולנו בשליחות היום יומית, ובימים אלו כשהעולם "שאקלט" זוכים לראות ניסים גלויים, שנשכיל לנצל את הרגעים האלו, להודות לה' מתוך שמחה ולהכין את עצמנו וסביבתנו להיות ראויים לגילוי מלך ביפיו.

דידן נצח ה' טבת תשפ"ו

שנים של רדיפות אחר כתב היד קודש הסתיימו להן בה' טבת (שנה 102), בדרך של אתערותא דלעילא < סיפור מדהים על פידין שבויים מהעת האחרונה < מימד חושי למושג "עת רצון"

ידוע בשער בת רבים כי ה' טבת הוא 'היום של הישיבה' בנתניה.

ה' טבת בנתניה

הכל חשים באוויר את אוירת החג. השמחה שורה בכל פינה. ההתוועדות בליל התקדש החג ע"י ראש הישיבה, נמשכת עמוק לתוך שעות הבוקר. ולצד מכירת ספרים בשעות שלאחר מכן, צוות המטבח ועובדי המינהלה הגשמית רצים אצוים לארגן את סעודת היום טוב שתתקיים בצהרי היום, בהשתתפות כל רבני הישיבה והשליח הראשי הרב מנחם וולפא. הסעודה מתקיימת ברוב פאר והדר. סעודת יום טוב לכל דבר: לחמניות, סלטים, דגים ובשר. סעודת הודיה ושבח לבורא עולם על היום הגדול.

וכבר אמרו בוגרי הישיבה שממלאים כל שנה מחדש את ספסלי ההתוועדות ביום זה: מי שלא ראה שמחת ה' טבת בנתניה, לא ראה שמחת ה' טבת מימיו..

פעמים רבות הצביע הרבי על ימים במגעל השנה כעל ימי "עת רצון". דור השביעי זכה ליום אחד כזה: ה' טבת. בשיחת ה' טבת תשמ"ח הכריז הרבי: "מידי שנה בשנה ביום זה דידן נצח, הוא זמן סגולה ויום רצון..".

השנה יכולנו לחוש בעין הגשמית את משמעותה וכוחה של "יום סגולה" ו"עת רצון". ראש הישיבה הגיע להתוועדות נסער. היה ניכר שהוא בסערת רגשות לא רגילה.

במהלך ההתוועדות התחווירו הדברים.

שוכה אטום

זה שנים רבות שהרב אורנשטיין רודף אחרי מאמר שכתוב כולו בגוף כתב יד קודש הצמח צדק. זהו מאמר השייך לכו"ן 1127 בספריית הרבי.

ביכל זה הנו מהביכלאך שנגנבו מוורשה, כמותואר בהרחבה בגליון שיח תמים גיליון יז.

גם עמוד זה נתלש באכזריות מהביכל והסתובב עד שהגיע ללונדון לפני כבר שנים רבות. "בעל הבית" (יותר נכון: "השוכה") החדש היה אדם קשה. גם מבחינה תקשורתית. שנים היה ניסיון לגאול את הדף, אך לא היה עם מי לדבר. הרב אורנשטיין הרים ידיים.

מ'פארט צום רבי'ן

חורף של לימוד תורה בשקידה והתמדה
עבר על תלמידי הישיבה הגדולה

התלמידים נבחנו בהצלחה רבה על סוגיות רבות בנגלה עיונא וגירסא ועל המשך רנ"ט. ושכרו בצידו - כמניין תמימים נסעו בר"ח אדר לרבי כשהישיבה דואגת לכל צרכיהם בגשמיות וברוחניות (היו כמה שלא יכלו להצטרף בשל קשיים בקבלת אישור מהצבא).

אל הנסיעה הצטרפו ראש הישיבה הרב משה אורנשטיין והמשגיח הרב מ"מ מרינובסקי.

סדרי הישיבה התקיימו כסדרם בזאל בית חיינו, וכן ניתן שיעור מידי יום בהמשך תער"ב מפי הרב אורנשטיין כהמשך לימודם בישיבה, שאף התוועד עם התמימים.

בחזית בית חיינו

מימין: התוועדות הכנה לנסיעה עם השליח הרב צבי וילהלם. משמאל: מ'פארט צום רבי'ן

למעלה: שגרת הלימודים ממשכה ב'770. למטה: שיעור עם הרב אורנשטיין

לפתע, בשלהי חודש תשרי האחרון נוצר קשר. באתערותא דלעילא". הלה לפתע גילה התענינות. אך שוב ניתק הקשר. זה היה צפוי. חודשיים נוספים הלפו. ליל ה' טבת.

הפתעה בליל התקדש החג

השנה לילה זה חל בנייתל וההתועדות תתקיים רק למחרת. הרב אורנשטיין שהה אז בירושלים לרגל עניין משפחתי. הטלפון מצלצל. על הקו מהצד השני ידיו סוחר בכתבי יד. יהודי יקר. לרב אורנשטיין היה איתו כבר 'עסקים' בעבר. אותו יהודי עזר כבר בעבר בפדיית כתי"ק ללא תמורה וראה בעיניו את ברכת ה' (ועל כך בהודמנות אחרת).

"היכן אתה נמצא", הוא שואל. הרב אורנשטיין משיבו. "כבר היית היום במקוהו?", הוא ממשיך לברר.. משנענה בחיוב, הוא אומר "תמתין לי בבקשה עשרים דקות. אני בדרך אליך". הוא מגיע ובידיו הודף, כולו בגוף כתב יד קודש הצמח צדק (משני צידיו)..

הלה (המתווך) לא מבקש כל תמורה. הוא מכיר באופן אישי את הגנב מורשה שהעז לקרוע ר"ל את הדף מהביכל והוא אף יודע מה היה אחריתו, הוא מודע היטב לזעקת הרבי: "א לעבדיקע באמבע", הוא מהיחידים שאף מודע להשלכות (וגם על כך בהודמנות אחרת).. והוא אומר לי ברעד: אני לא רוצה דבר על זה..

מבינים? רודפים אחר הדף הקדוש הזה כבר שנים! והנה ב'אתערותא דלעילא', בליל ה' טבת, לאחר ייאוש (מתברר, שהיה 'שלא מדעת'..), בעיצומו של יום, מתחולל לנגד עינינו פדיון שבויים: מאמר בכתב יד קדשו של הצמח צדק.

לפתע צמד המילים: "עת רצון" מקבל גוון של צבע עז..

הצלת המאמר כולו

במהלכה של ההתועדות התחזרה גם העובדה המיוחדת הבאה:

כתב יד קודש זה הנו מבוך במדבר פרשת חוקת. כולו בכתב יד קודש של "אדמו"ר הצמח צדק. מפרשה זו (חוקת) ישנם בבוך ארבע עשר דפים (עשרים וארבעה עמודים). מדף ערב עד דף רפג (ועד בכלל). מחלק זה היה חסר רק דף אחד, והוא הדף שעתה נגאל, דף רעד..

במכתבו הידוע לעורכי הדין ששיעו בגאולת הספרייה מורשה, מבאר הרבי כיצד כל ספר ובייחוד כתי"ק, הינו כאילו "חתיכה מחייו" של הצמח צדק המשחוקקת להצטרף ולהשלים את ה"חלקים" האחרים בחייו..

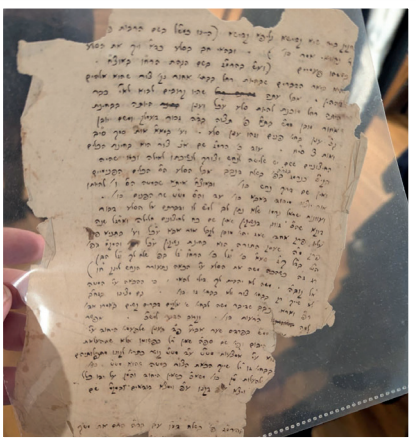
בגאולת דף זה (רעד) הדבר בולט שבעתיים, שכן, גם בגלוי, כאשר חסרים באמצע המאמר שני עמודים, הרי לא חסרים רק שני עמודים, אלא כל המאמר חסר. שכן, כיצד ניתן ללמוד את המאמר, גם את הדפים שישנם, כאשר באמצע נוצר 'חור' גדול של שני עמודים חסרים. א"כ זהו בעצם גאולת כל המאמר.

ואתם תלוקטו לאחד אחד.

הגילוי הזה נוטע את הביטחון שבסופו של דבר ישובו כל הספרים והכתבים למקומם.

דין נצח. ה' טבת תשפ"ו

כבר היה לעולמים

הרב אורנשטיין סיפר בהתועדות על אירוע דומה שאירע בליל ה' טבת שלוש שנים קודם לכן. במשך תקופה ארוכה הוא נלחם על השגת ביכל (בן מאות דפים) שהיה ידוע שהיה שייך לכאורה לבית הרב. הוא לא ידע מי הכותבים. היו שם כותבים שונים. הדבר הגיע לדיון ברין תורה בבני ברק.

אגודת חסידי חב"ד אף נתנו לו עבור כך יפוי כוח. אך כצפוי, הוא הפסיד ברין תורה.

בהמשך התיידד הרב אורנשטיין עם אותו יהודי שהחזיק את אותו הביכל, ושוב, מסבב הסיבות הביא לכן, ששוב באתערותא דלעילא, הביכל הגיע בשלימותו בעיצומו של ליל החג, ליל ה' טבת, בעיצומו של ההתועדות בישיבה, בשעה שתיים לפנות בוקר..

ואז התברר דבר מדהים נוסף:

היו שם בביכל עשרות דפים (!) בגוף כתי"ק כ"ק הרחש"ז מליאדי (בן כ"ק אדמו"ר הצמח צדק). ככל הנראה חלקם הנחות וחלקם דא"ח שלו. והנה ד' טבת הוא יום ההסתלקות של כ"ק הרחש"ז. הביכל הגיע במוצאי יום הסתלקותו..

"ודברתם" רווקא

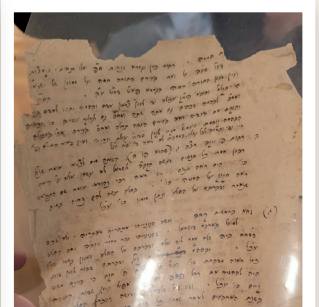
קשה לתאר את ההתרגשות שהדף בגוף כתי"ק הביא עימו להיכל הישיבה.. הדף היה איתנו כל ההתועדות, וידענו שהרבי הצמח צדק נמצא איתנו. אנו נפשית כתבית יבבית.

במהלך הפארבריינגען, התועד ראש הישיבה כל הלילה על תוכן הנאמר במאמר: הקב"ה מבקש ממשה "ודברתם אל הסלע", דיבור לשון קירוב (כמו "ראוה מדברת"), והוא ע"י נשיקין לימוד תורתו של הנשיא.. לא מספיקה "הכאה", היינו קבלת עול ומשמעת, אלא צריכים "ודברתם", חיבור פנימי, לפתח רגשי אהבה לרבי.

הרבי, שיום הולדתו חל ביום בו אירע המעשה עם הכאה על הסלע, הוא התיקון "בדברו" גם אל "סלעים" כמונו, חזר ואמר.

כיומיים לאחר מכן, דף הקודש הגיע כבר לספריית הרבי והתחבר בשעה טובה לשאר "חלקיו".

גם ב-770 התקיימה התועדות מיוחדת עם התלמידים בוגרי הישיבה ועוד משתתפים, לרגל הדין נצח' הייחודי הזה.

צלצול ממוסקבה

"קשה לתאר את עוצמת ההתרגשות בביתנו למשמע דרישת שלום ישירה וחיה שכזו בעיצומם של ימי האופל מאחורי מסך הברזל"

אבל אנחנו מבקשים לשתף אתכם, הקוראים, בסיפור אחד, ייחודי.

הרב וישצקי חזר ואמר שהוא זוכר את הסיפור כאילו ארע היום ממש, והדבר הזה היה ניכר היטב על פניו.

זה היה סיפור שהביא איתו הרבה משב רוח, חום ואור חסידותי עז, שבקע אפילו את מסך הברזל הנוקשה של אותם ימי אימה בצ'רנוביץ.

אוצר בתוך הרג

אנחנו צריכים להבין את רוח התקופה. אנחנו מדברים כנראה על שנת תשכ"ב.

כך סיפר:

"לא היה לנו כל קשר עם העולם החיצון, זה שמחוץ אלינו. מעולם לא קיבלנו מאמרים, שיחות. אפילו תמונה לא היתה ברשותנו.

זכורני איך פעם יהודי שהתגורר בצ'רנוביץ נכנס לביתנו ומסר חבילת דגים עטופה בהרבה עיתונים. הוא אמר לנו שהוא מגיע עתה ממוסקבה, שם פגש את בן דודי ר' משה קצנבלויגן (בנה של המומע שרה הנודעת ה"ד). ר' משה ביקש להעביר אלינו את חבילת הדגים.

התפלאנו, מה עבר לו בראש, לבן דודי.

אבל עד מהרה התחזרה החידה.

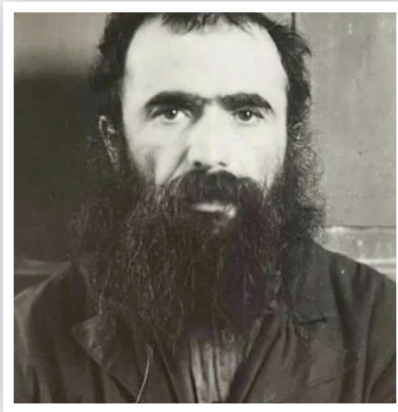
באחד העיתונים שעטפו את הדגים, היה תיאור מהתועדות אצל הרעבע, ולא ייאמן - הייתה שם גם תמונה של הרעבע מהתועדות.

התמונה היתה דהויה לחלוטין, לא היה ניתן לזהות פנים של ממש. אבל זו הייתה הפעם הראשונה בחיינו שראינו משהו.

חשנו ממש כמו בסיפור הנודע על יוסף מוקיר שבת, שהקב"ה זימן לו אוצר יקר עם הרג לכבוד שבת. האוצר שלנו היה שווה יותר מכל אוצר אחר בעולם: תמונה של הרבי, אף אם היא דהויה; ראשי פרקים מהתועדות אצל הרבי... לא היינו יכולים אז אף לחלום על אוצרות נפלאים מאלו.

בסודי סודות זימנו את אנ"ש חסידי חב"ד בצ'רנוביץ להתועדות בביתנו, התמונה 'שבה' במרכז השולחן, כאשר כל החסידים יושבים מסביב, לוגמים עוד ועוד 'לחיים' ונרגשים עד כלות מהזכות לשבת סביב התמונה והדברי אלקים חיים שנאמרו בהתועדות ע"י הרבי ותועדו שם על גבי העיתון.

אני מוותר על הניסיון שלא יצלח לתאר את עוצם ההתרגשות והבכיות הרבות שליוו את ההתועדות הזאת. אבל אני משתף אתכם בכל זה, כדי שיהיה לכם מושג איך הסיפור שאני הולך

המשפיע הר"ר מענדל פוטרפאס קרוב לתקופה המדוברת

פוטרפאס ואביו המשפיע ר' מיישה וישצקי (וויטעבסקער), ר' חיים זלמן קאזלינער ועוד ועוד.

הסיפורים האוטנטיים הותירו בנו רושם עז.

שעה ארוכה ישבנו מרותקים ולא הסרנו לרגע מבטנו. היינו מחושמלים. לא בכל יום הנך נפגש עם אחד מזקני החסידים, שכאשר היה בגילנו וגם הרבה אחר כך, התגורר מאחורי מסך הברזל

הרב בן ציון וישצקי כמו חי מחדש את כל הסיפורים שהוא מספר וכמעט שנאלץ בכל רגע לכבוש את התרגשותו הפנימית, ללגום מעט מים ולנב את דמעותיו הזולגות על פניו ללא הרף.

הר"ר בניצין וישצקי בישיבה

מידי ליל שבת קודש, לאחר הסעודה, אנו צועדים, תלמידי שיעור א', לביתנו של ראש הישיבה, הרב אורנשטיין, המתגורר בשכונה.

ליל שבת בישיבה

יודעי דבר מספרים, שלפני יותר מ 20 שנה הרב אורנשטיין ורעייתו התחבטו לגבי מיקום מגורים בנתניה. היסוד להתלבטות היה שלא ידעו היכן יהיה בעתיד מקום הקבע של הישיבה. הם החליטו לשאול על כך את הרעבע.

הם פתחו באגרות קודש, ובאגרת שפתחו הזכיר הרעבע את שם השכונה שלנו. דורא. באגרת, הרעבע מברך יהודי שעבר להתגורר בשכונה זו בברכות רבות. הרב אורנשטיין עבר עם משפחתו לגור בשכונה.

כמה שנים לאחר מכן, הישיבה קיבלה מהעירייה קרקע לבניית תול"ל נתניה בשכונת דורא..

כך זכינו שהישיבה נמצאת במרחק הליכה מבית ראש הישיבה.

להתועדות ליל שבת בביתו של הרב אורנשטיין אור וחום ביתי. הסלון מלא מפה לפה, מי שלא מצליח לתפוס את מקומו סביב השולחן יושב על הספה, ואם הספה תפוסה אז מתיישבים על המדרגות..

אנחנו מנגנים, עשרה מתוך ארבעה עשר ניגונים שהרעבע לימד. ראש הישיבה קיבל מהמשפיע האגדי ר' מענדל פוטרפאס, כי הדבר משמש כסגולה להתקשרות. מקפידים על זה כאן בבית. גם אנחנו התלמידים בישיבה נוהגים כן.

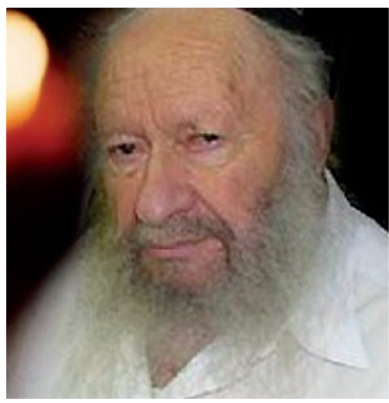
תוך כדי שאנו מנגנים בדביקות "סטאו יא פיטו", הרבנית מגישה מאפים ועוגות.

במהלך ההתועדות אנו שומעים סיפורי חסידים אותנטיים שרק הרב אורנשטיין ידע לספר אותם, ומידי פעם זוכים גם לסיפור בפרסום ראשון.

התועדות ייחודית

לפני מספר שבועות נכונה לנו הפתעה נעימה, כאשר בראש השולחן ישב חמיו של הרב אורנשטיין, הרב חיים בן ציון וישצקי, מנהל חיידי אידיש בכפר חב"ד, שנעתר לבקשה להתועד עימנו.

שעה ארוכה ישבנו מרותקים ולא הסרנו לרגע מבטנו. היינו מחושמלים. לא בכל יום הנך נפגש עם אחד מזקני החסידים, שכאשר היה בגילנו וגם הרבה אחר כך, התגורר מאחורי מסך הברזל בצילם של ענקי רוח, החסידים ר' מענדל

הר"ר בערל רובינסון

הרופאים ניסו בתחבולות שונות לגרום להתפוררות של האבן. מהצילומים שערכו לתמוך התברר שהאבן גדולה מידי ואין סיכוי לפורר את האבן מלבד אם יבוצע בה ניתוח.

תמר לא הפסיקה להאנח מכאבים עזים, לא מצאה לעצמה מקום והרופאים דרשו לבצע את הניתוח לאלתר.

הרופא לא הסתיר את הסיכון שבביצוע ניתוח, הוא אפילו טרח להסביר לי את המשמעות לפני שאחתום על ביצוע הניתוח. הניתוח יבוצע בהרדמה מלאה, מה שעלול לגרום תגובות אלרגיות. בעקבות ההתעסקות עם הכליות עלולות להיווצר בעיות נשימתיות. הרבה פעמים, פתיחה (בניתוח) עלולה להחזיר חיידקים. יש גם סיכון שבזמן הגישה ייפגעו איברים שכנים, ופעמים רבות נשאר גם צלקת. לקינוח, הוא הוסיף, שישנן פעמים שניתוח אחד איננו מספיק. נבהלתי כמובן כהוגן.

תעוזה במוסקבה

אני לא יודעת איזו רוח נכנסה בי, אבל כשהגעתי למוסקבה אחד הדברים הראשונים שעשיתי זה לגשת לבית הדואר ולבקש להתקשר לניו יורק.

הפקידה לקחה ממני את פרטיי וקבעה לי תור לעוד יומיים. עתה, כשהרופאים קבעו כי יש חובה לבצע ניתוח מיידית, והם לא טרחו להסתיר את הסכנה של ביצוע הניתוח לילדה בגיל צעיר כל כך, התעוררתי לעשות מעשה נועז. אינני מסוגלת להבין איך אירע הדבר (אמנם הכרנו אותה בצ'רנוביץ, כאישה נמרצת ובעלת תושיה, אבל עד כדי כך לא שיערנו. הרב ב.צ.ו.). אבל מעשה שהיה כך היה.

ניגשתי לבית הדואר, והפקידה איפשרה לי להתקשר למספר טלפון שהיה בעצם טלפון של מזכירות הרעבע בניו יורק. אינני מבינה כיצד העזתי לבקש דבר שכזה, ועוד יותר אינני מבינה, כיצד איפשרו לי זאת. הם בטח לא קלטו. לא עלתה בדעתם אפשרות שיהודייה ממרכז העיר מוסקבה תיכנס לבית הדואר, ותבקש בצורה רשמית להתקשר עם מזכירות הרעבע.

תמר סובלת מכאבים חזקים בגב התחתון. הרופא טוען שמדובר ב"אבן בכליות". זה אחד הכאבים החזקים ביותר שקיימים, אמר הרופא.

זה כבר כמה ימים שמשקים את תמריצ'קה ללא הרף, הרופא אמר שזו השיטה להמיס את האבן, אבל עכשיו, לאחר ששום דבר לא השתפר והאבן מסרבת להתפורר בדרך רגילה, נראה שאין ברירה אלא לנתח. המסקנה הייתה שמדובר באבן גדולה, הדורשת התערבות רפואית.

ר' מענדל סיפר שהרופא המליץ על בית רפואה מסוים במוסקבה המתמחה בתחום, הרופא סבר שלא נכון לקחת את הסיכון ולבצע את הניתוח בבית רפואה 'חלש' (בצ'רנוביץ וגלילותיה), כאשר מדובר בילדה בת חמש שנים בלבד.

הם עכשיו מתארגנים לצאת. אמר ר' מענדל בהתרגשות.

חלפו מספר ימים, והגיע מברק ממוסקבה.

אני רואה את 'התמונה', כאילו אירעה היום ממש, כיצד ר' מענדל לוגם שוב ושוב לחיים בהתועדות הבר מצווה של בנצ'יק. ר' מענדל לא התחשב כלל בתפאורה של הסביבה בה חיינו בצ'רנוביץ

"התרחש נס גדול". בישר המברק שנשלח ע"י אמא של תמר, הגברת קלרה רובינסון.

בחלוף יום או יומיים הגיע ר' מענדל לביתנו נסער באופן בלתי רגיל, אך הפעם הייתה זו סערה של שמחה והתרגשות בלתי רגילה.

"יש לנו ד"ש חם מהרבי"

"יש לנו דרישת שלום חמה מהרעבע!". קרא בקול. בהתרגשות רבה הוא חזר וסיפר שוב ושוב את אותו סיפור.

כך סיפרה לו קלרה:

כאשר הגענו לבית הרפואה במוסקבה,

המשפיע הר"ר משה וישצקי

לספר לכם הביא עימו משב רוח וד"ש חם וחי מהרעבע, לי ולאנ"ש צ'רנוביץ באותם ימים.

התועדות מהתרתית הרותה בלב

ומעשה שהיה כך היה:

לאחר שאבי ז"ל ור' מענדל פוטרפאס ז"ל השתחררו ממאסרם והגיעו לצ'רנוביץ, ר' מענדל הפך להיות בן ביתנו ממש, חלק מהמשפחה לכל דבר.

(כידוע, ר' מענדל התגורר לבדו בצ'רנוביץ, כאשר אשתו וילדיו התגוררו באותה עת בלונדון).

מידי יום ביומו היה ר' מענדל מגיע לביתנו ושוהה בו ארבע או חמש שעות. באותן שעות, הם, אבא ור' מענדל, היו לומדים חסידות, מתפללים ומתוועדים רבות.

גם אנחנו, הנערים, ר' מיכל ז"ל ולהבדיל בין חיים לחיים אני הקטן, היינו הולכים מידי יום ביומו ללמוד עם ר' מענדל בביתו שלו. פשוט חיינו יחד.

באותה תקופה התגוררה בצ'רנוביץ משפחת רובינסון. ר' בערל, רעייתו קלרה, ושני ילדיהם בנצ'יק ותמר.

ר' מענדל היה גיסו של ר' בערל (היה נשוי לאחותו). ר' בערל שוחרר אף הוא ממאסר ארוך שנים באותה תקופה שאבא ור' מענדל ז"ל השתחררו.

לאחר השחרור מהמאסר הגיע ללבוב, שם חיכתה לו רעייתו, ולאחר תקופה המשפחה הגיעה לגור בצ'רנוביץ. אני מתאר לעצמי שאחת הסיבות העיקריות למעבר היתה כדי להיות של קרובים לשאר בשרם, ר' מענדל.

ר' מענדל היה טרוד מאוד בחינוכם החסידי של בנצ'יק ותמר. שני הילדים היו בעלי כישרונות נדירים. אבא ז"ל מאוד אהב אותם, מאוד אהב ללמוד איתם. אבל לכישוריהם היה גם צד 'בעייתי', כמו בדמות פיתוי סבסוד לימודים באוניברסיטה במוסקבה ועוד כיוצא באלו.

ר' מענדל השקיע כוחות נפש אדירים כדי לנתב את שני הילדים המוחזנים לדרך החסידיית בלבד.

אני רואה את 'התמונה', כאילו אירעה היום ממש, כיצד ר' מענדל לוגם שוב ושוב לחיים בהתועדות הבר מצווה של בנצ'יק. ר' מענדל לא התחשב כלל בתפאורה של הסביבה בה חיינו בצ'רנוביץ. שם במחתרת, שפך את ליבו והמיס את לב כולנו בבכי חסר מעצורים. הוא פנה בעיקר לבר מצווה בחור, אל בנצ'יק, ודרש ממנו להיות מסור ונתון רק לחסידות. ר' מענדל החזיר בו ובכולנו 'חסידישע הנחות'. עברו מאז 60-70 שנה, אך התמונה מאותה התועדות עדיין חיה מול עיניי.

אבן גדולה

יום אחד הגיע ר' מענדל אל ביתנו נסער.

מצידי, הייתי מוכנה למסירות נפש. הייתי מוכנה לעשות הכל עבור תמר.

חששתי כל רגע שיבואו לאסור אותי ולהשליכני אל בית הכלא, והנה, הטלפון מחייג, הרב חודקוב ענה את הטלפון. דיברתי קצר מאוד.

הצגתי את עצמי בתור גיטתו של ר מענדל פטרפאס, ידעתי שאז יבין העומד מעבר לשפורפרת שאני אחת מאנ"ש ממש.

"קוראים לי קלרה רובינסון, הבת שלי תמר, בת חמש, מתפתלת כבר כשבוע מכאבים איומים כתוצאה מאבן בכליות. הרופאים כאן במוסקבה דורשים לבצע את הניתוח לאלתר. הם מחכים להסכמה שלי, אני מתקשרת לשאול, האם להסכים לניתוח".

ויכוח סוער בביה"ר במוסקבה

הרב חודקוב אמר לי להמתין רגע על הקו. לאחר

שלי מבית הרפואה, הם כעסו מאוד, אבל אמרו שהם יאפשרו בדיקה נוספת, אך בתנאי שאתחייב שלאחר הבדיקה יוכלו לבצע את הניתוח לאלתר.

התחייבתי.

הם אכן לקחו אותה לבדיקה נוספת ולאחר מספר דקות הרופא הבכיר יצא נסער ואמר בהתרגשות ובקול גדול:

פשוט נס!! אין זכר לאבן. האבן התפוררה לחלוטין!..."

פרצתי בבכי גדול."

"קשה לתאר", מסיים הרב בן ציון וישצקי את סיפורו, "את עוצמת ההתרגשות בביתנו למשמע דרישת שלום ישירה וחיה שכזו בעיצומם של ימי האופל מאחורי מסך הברזל.

התברר, שאין שום מסך, ושום ברזל שיכול לעצור בעד האור הגדול של הרעבע".

דקה של מתח עצום אני שומעת קול. אני משוכנעת שזה היה קולו של הרעבע בעצמו, בכל מקרה זה לא היה קולו של הרב חודקוב.

"זאל זי בעטן מאכן נאך א בדיקה" (=שהיא תבקש לעשות בדיקה נוספת).

חזרתי לבית הרפואה נסערת מהתעוזה שלי ונרגשת עד עמקי נשמתו מהזכות העצומה שנפלה בחלקי. ניגשתי למנהל המחלקה וביקשתי בדיקה נוספת.

מנהל המחלקה התנגד בתוקף. "אין שום צורך בבדיקה נוספת, עשינו כבר את כל הבדיקות. הילדה שלך צריכה ניתוח דחוף! נקודה".

רופא אחר שהגיע גם הוא לשכנע אותי להתקדם, שאל "למה הגעת למוסקבה אם את אינך סומכת עלינו?!".

כאשר הם ראו שאני מתארגנת להוציא את תמר

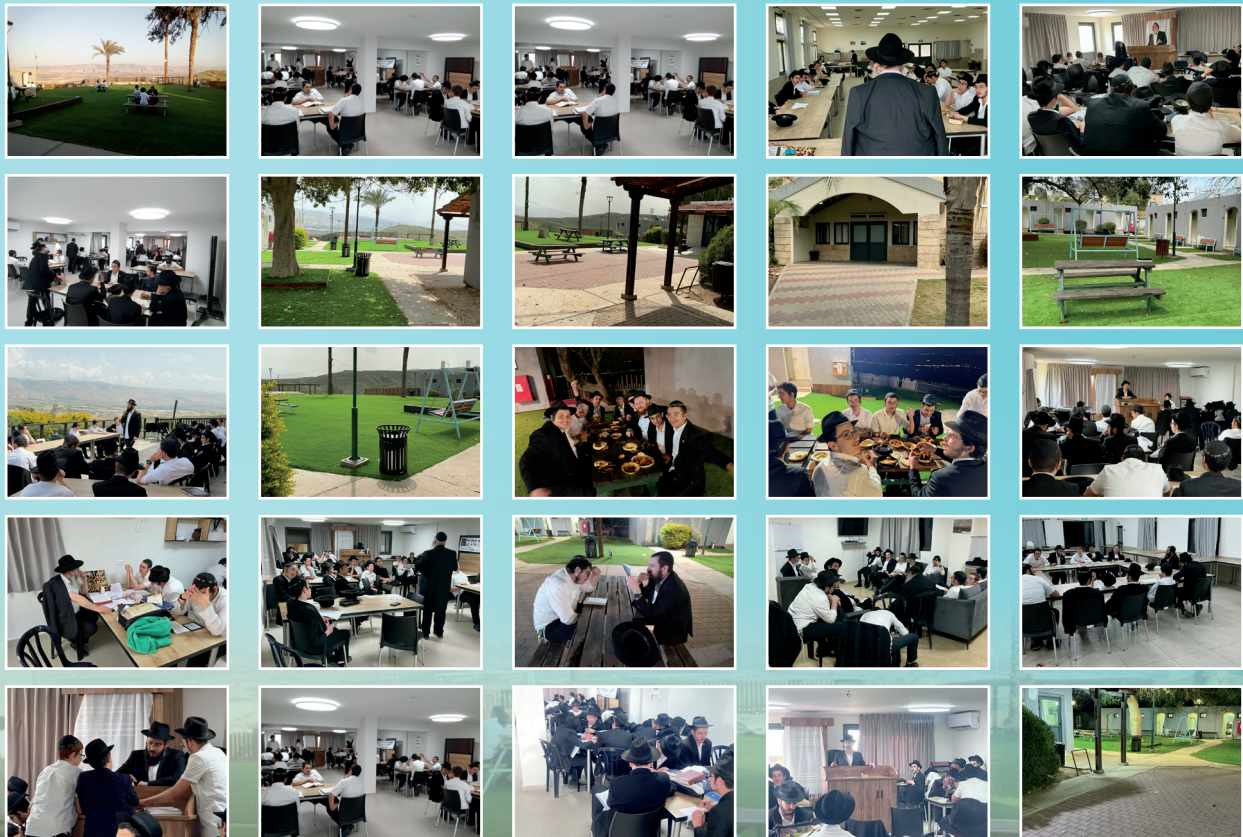
עם סגירת הגיליון

לא פסקה ישיבה מאבותינו

היצירתיות שהשתלבה עם הנחיות פיקוד העורף

כידוע בעת הזאת הנחיות פיקוד העורף אינן מאפשרות לפתוח את מוסדות הלימוד ובתוכם הישיבות < במיוחד הקטנות > בתחילת השבוע (האחרון של חודש אדר) הנירו פיקוד העורף שגרת לימודים במספר אזורים בודדים ברחבי הארץ. מן הרגע הזה פעלה הישיבה באופן של 'לכתחילה אריבער' בקדימות ובזריזות למצוא מקום בו תוכל להביא את התמימים לקיים שיגרת לימודים < בסייעתא דשמיא נמצא מקום בבקעת בית שאן: **בית הארחה ב'שדמות מחולה**.

אכן ב"ה בהתיסויות כל צוות הישיבה, נפתחה הישיבה למספר ימים, כאשר סדרי הלימוד וההתוועדות התקיימו כסדרם על ידי הרמ"ם והמספיעים שיחיו, ואף שיעורים כלליים נאמרו על ידי ראש הישיבה. בשל החשיבות הרבה שהישיבה רואה בענין, לקחה על עצמה הנהלת הישיבה את העלויות הגבוהות הכרוכות בהתארגנות מעין זו וב"ה התמימים נהנו משפע גדול בגשמיות ושפע רב ברוחניות.

באמצעות פשוטקונים חפשו: **"ישיבת תורת מנחם"** קוד מוסד להוראת קבע 32009 בנקזית

יוצא לאור ע"י ישיבת תומכי תמימים ליבואוויטש - נתניה
לתרומה לאחזקת הישיבה סרקו את הברקוד המצורף
או בטלפון 077-330-5028 | התרומות מוכרות לצניח מס

